

DỰ BÁO KINH TẾ VIỆT NAM NĂM 2017

TS. ĐẶNG NGỌC TÚ

Năm 2016, bối cảnh kinh tế thế giới có những diễn biến khó lường, kinh tế trong nước gặp nhiều thách thức nhưng mục tiêu ổn định kinh tế vĩ mô đã đạt được. Tuy nhiên, những khó khăn trong năm 2016 có thể sẽ tiếp tục diễn ra trong năm 2017, thậm chí với mức độ lớn hơn, đặt ra thách thức lớn đối với điều hành chính sách kinh tế vĩ mô.

Từ khóa : Kinh tế vĩ mô, tăng trưởng, lạm phát, chính sách kinh tế

In 2016, global economy has experienced complicated changes, local economy has confronted different challenges but the goal of macroeconomic stability has been achieved. However, the challenges in 2016 may happen again in 2017 with more serious magnitude causing big problems for the macroeconomic policies.

Keyword: Macroeconomics, growth, inflation, economic policy

Ngày nhận bài: 5/1/2017

Ngày chuyển phản biện: 5/1/2017

Ngày nhận phản biện: 13/1/2017

Ngày chấp nhận đăng: 15/1/2017

Triển vọng kinh tế Việt Nam

Có thể nói, 2017 là năm quyết định đối với việc thực hiện thắng lợi mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2016-2020. Chính vì vậy, Quốc hội, Chính phủ đã quyết tâm phấn đấu đạt mục tiêu tăng trưởng 6,7% trong năm 2017. Nếu như năm 2017 không đạt mục tiêu tăng trưởng 6,7% thì việc thực hiện mục tiêu tăng trưởng 6,5-6,7% của cả giai đoạn 2016-2020 sẽ rất khó khăn.

Tuy nhiên, 2017 dự báo sẽ là năm môi trường kinh tế thế giới có nhiều bất định hơn năm 2016, trong khi kinh tế trong nước vẫn đang tồn tại những vấn đề có tính cơ cấu dài hạn, chẳng hạn như vấn đề nợ xấu ngân hàng, nợ công... Những vấn đề dài hạn khiến tính linh hoạt của chính sách để đối phó với những

bất định trong ngắn hạn càng thêm hạn chế; ngược lại, những bất định, khó khăn trong ngắn hạn lại làm chậm, thậm chí cạnh tranh nguồn lực với tiến trình giải quyết những vấn đề dài hạn.

Những thuận lợi

Giá hàng hóa thế giới tăng, có lợi cho nông nghiệp và khai khoáng.

Năm 2016, giá hàng hóa thế giới tiếp tục giảm với giá dầu thô WTI ước giảm 11,5% so với năm 2015, xuống mức bình quân cả năm là 43,07 USD/thùng. Do đó, sản lượng dầu khai thác trong nước đã phải cắt giảm 10%, ảnh hưởng đến tăng trưởng của ngành khai khoáng (ước ở mức âm 3,6%). Giá xuất khẩu nông sản, thực phẩm trong năm 2016 cũng giảm 5,8%, cùng với thời tiết phức tạp, hạn hán kéo dài, đã ảnh hưởng đến tăng trưởng của ngành nông nghiệp (ước chỉ ở mức 0,05%).

Sang năm 2017, theo dự báo của Cơ quan năng lượng Hoa Kỳ (EIA) giá dầu thô WTI sẽ tăng 17,6% so với năm 2016, lên mức 50,66 USD/thùng (cao hơn mức 48,67 USD/thùng của năm 2015). Với mức giá trên, ngành dầu khí có điều kiện tăng sản lượng khai thác dầu thô và ngành khai khoáng sẽ tăng trưởng dương trong năm 2017. Giá nông sản cũng được Ngân hàng Thế giới dự báo sẽ tăng 1,4% trong năm 2017, giá tăng sẽ giúp ngành nông nghiệp giảm bớt khó khăn.

Chính sách hướng nội của tổng thống Mỹ, ảnh hưởng tích cực cho xuất khẩu và đầu tư trực tiếp nước ngoài.

Tổng thống Mỹ mới đắc cử Donald Trump có chủ trương rút khỏi Hiệp ước đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) và gia tăng bảo hộ thương mại trong năm 2017. Động thái này đã và sẽ có ảnh hưởng tiêu cực đến xuất khẩu và đầu tư trực tiếp nước ngoài của Việt Nam. Tuy nhiên, chủ trương hướng nội của ông Donald Trump cũng có ảnh hưởng tích cực đến xuất khẩu cũng như đầu tư trực tiếp nước ngoài vào Việt Nam. Cụ thể:

- Chủ trương ưu tiên giải quyết những vấn đề nội bộ trong nước, nhất là ưu tiên tăng trưởng kinh tế và nâng cấp hệ thống cơ sở hạ tầng của Tổng thống Donald Trump sẽ có tác động tích cực đến xuất khẩu của Việt Nam sang Mỹ, kể cả xuất khẩu hàng tiêu dùng lẫn hàng phục vụ đầu tư.

- Tổng thống Hoa Kỳ muốn cải thiện quan hệ với Nga qua đó giúp ổn định tình hình Trung Đông, chấm dứt xung đột vũ trang khu vực. Sau khi ổn định được tình hình Trung Đông, Hoa Kỳ và các nước sẽ khởi động chương trình tái thiết ở khu vực này, cũng làm tăng nhu cầu nhập khẩu hàng hóa từ các nước, trong đó có Việt Nam.

- Chính phủ mới của Hoa Kỳ chủ trương cứng rắn với Trung Quốc trong lĩnh vực thương mại và không loại trừ khả năng chiến tranh thương mại giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc. Khả năng này có thể thể dẫn đến việc các hãng sản xuất tìm cách chuyển sản xuất sang Việt Nam và các nước Đông Nam Á. Điều này vừa làm tăng đầu tư nước ngoài vào Việt Nam vừa làm tăng kim ngạch xuất khẩu từ Việt Nam sang các nước.

Những ảnh hưởng tích cực đối với xuất khẩu và đầu tư nước ngoài vào Việt Nam nêu trên sẽ lớn hơn những ảnh hưởng tiêu cực từ chủ trương chính sách của ông Donald Trump.

Môi trường đầu tư kinh doanh cải thiện, thúc đẩy tăng trưởng dài hạn

Năm 2016, được khuyến khích bởi những cải thiện về môi trường đầu tư kinh doanh, tỷ lệ đầu tư tư nhân so với GDP tiếp tục tăng lên mức 12,9%, từ mức 12,6% năm 2015 và 11,9% năm 2014. Đầu tư tư nhân đang là động lực quan trọng đối với tăng trưởng tiềm năng (tăng trưởng dài hạn), giúp tăng trưởng tiềm năng duy trì đà cải thiện kể từ năm 2013.

Sang năm 2017, tăng trưởng tiềm năng dự báo sẽ tiếp tục tăng lên mức 6,5% trong năm 2017, so với mức 6,2% trong năm 2016. Cộng với những cải thiện trong ngắn hạn của ngành nông nghiệp và khai khoáng nêu trên, tăng trưởng năm 2017 có khả năng đạt mức 6,7%.

Khó khăn và thách thức

Biến đổi khí hậu, kinh tế thế giới diễn biến khó lường, gây khó khăn cho mục tiêu ổn định kinh tế vĩ mô.

Biến đổi khí hậu khiến cho ngành nông nghiệp đứng trước rủi ro rất lớn từ thiên tai, hạn hán. Trong khi đó, môi trường kinh tế thế giới trong năm 2017 cũng sẽ có nhiều bất định, ảnh hưởng đến khả năng dự báo và mục tiêu ổn định kinh tế vĩ mô của Việt Nam:

Một là, giá hàng hóa thế giới phục hồi trong năm 2017 một mặt tạo thuận lợi cho ngành nông nghiệp và khai khoáng nhưng mặt khác lại gây áp lực lên

lạm phát. Năm 2016, lạm phát được kiểm soát ở mức dưới 5% có đóng góp đáng kể của việc giảm giá hàng hóa thế giới. Giá hàng hóa thế giới giảm đã giúp giá nhập khẩu giảm 5,4% và giá nguyên nhiên vật liệu dùng cho sản xuất giảm 0,8% trong năm 2016. Sang năm 2017, theo dự báo của Ủy ban Giám sát tài chính Quốc gia (UBGSTCQG), yếu tố giá hàng hóa thế giới có thể làm lạm phát cao hơn năm 2016 khoảng 2,5 điểm phần trăm.

Hai là, chính sách tiền tệ của các nền kinh tế phát triển mặc dù sẽ tiếp tục nới lỏng trong năm 2017 nhưng mức độ nới lỏng sẽ giảm xuống. Trong 2 năm gần đây (2015 và 2016), chính sách tiền tệ nới lỏng của các nền kinh tế phát triển đã tạo một dòng vốn đầu tư gián tiếp vào các nền kinh tế mới nổi và đang phát triển. Do đó, cùng với cán cân thương mại, cán cân thanh toán trong năm 2017 sẽ không thặng dư lớn như năm 2016 và mục tiêu ổn định tỷ giá sẽ không thuận lợi bằng năm 2016.

Nợ công ở mức cao, gây áp lực đối với mục tiêu ổn định kinh tế vĩ mô.

Mặc dù giá dầu thô được dự báo cải thiện, nhưng thu NSNN trong năm 2017 dự báo đó vẫn còn khó khăn do thực hiện cam kết quốc tế về cắt giảm thuế nhập khẩu và thuế thu nhập doanh nghiệp theo lộ trình. Trong khi đó, chi ngân sách tăng so với năm 2016 để khắc phục hậu quả của thiên tai, hạn hán. Tình hình trên cho thấy cân đối ngân sách trong năm 2017 sẽ còn khó khăn hơn năm 2016.

Nợ công dự kiến tiếp tục tăng lên 65,8% GDP trong năm 2017 (so với 62,2% GDP trong năm 2015 và 65,3% GDP trong năm 2016), trong khi đó, khả năng huy động vốn cho ngân sách sẽ không còn thuận lợi như trong năm 2016. Với vấn đề phát hành trái phiếu chính phủ (TPCP) năm 2017, trước sức ép lạm phát từ tăng giá hàng hóa thế giới, chính sách tiền tệ có thể phải giảm bớt mức nới lỏng và điều kiện cho các ngân hàng mua TPCP sẽ không còn thuận lợi như trong năm 2016.

Nợ xấu chưa được xử lý triệt để, cản trở mục tiêu giảm lãi suất cho doanh nghiệp

Năm 2016, chất lượng tín dụng của hệ thống ngân hàng có sự cải thiện: Tỷ lệ nợ xấu bình quân toàn hệ thống theo báo cáo giảm từ 2,9% trong năm 2015 xuống 2,8% trong năm 2016. Tuy nhiên, việc xử lý nợ xấu và tái cơ cấu tại một số ngân hàng yếu kém diễn ra chậm và chưa triệt để, sẽ tiếp tục cản trở mục tiêu giảm lãi suất trong năm 2017. Theo báo cáo của UBGSTCQG, trong số nợ xấu bán cho Công ty Quản lý tài sản của các tổ chức tín dụng Việt Nam (VAMC), chỉ mới xử lý được khoảng 38 nghìn tỷ đồng, tương đương 15% và chiếm 4,3% tổng dư nợ tín dụng.

Định hướng, giải pháp cho chính sách kinh tế vĩ mô năm 2017

Trong bối cảnh môi trường thế giới có nhiều bất định, không gian chính sách đang bị thu hẹp, điều hành chính sách trong năm 2017 cần tập trung vào những định hướng, giải pháp sau:

Thứ nhất, điều hành chính sách kinh tế vĩ mô cần cân bằng với các mục tiêu.

Mỗi chính sách đưa ra khó có thể đạt được tất cả các mục tiêu, thậm chí để đạt được mục tiêu này cần phải hy sinh mục tiêu khác. Do đó, việc điều hành chính sách phải xác định được “điểm cân bằng” sao cho hài hòa với các mục tiêu, yêu cầu đặt ra là: giữa mục tiêu trước mắt và mục tiêu lâu dài, giữa yêu cầu ổn định và yêu cầu tăng trưởng... Chính sách nói lỏng quá mức có thể làm chậm quá trình tái cơ cấu lại nguồn lực của nền kinh tế một cách có hiệu quả; chính sách thắt chặt quá mức lại làm hạn chế cơ hội phát triển của những ngành, lĩnh vực có tính sáng tạo, đột phá nhưng có độ rủi ro cao.

Trước mắt, một loạt bài toán cụ thể đặt ra cho cả chính sách tiền tệ và tài khóa cần giải quyết. Chẳng hạn như chính sách tiền tệ phải làm sao cân bằng giữa mục tiêu ổn định tỷ giá để kiềm chế lạm phát, duy trì sự an toàn về nợ quốc gia và mục tiêu khuyến khích xuất khẩu, hỗ trợ sản xuất của doanh nghiệp; giữa việc khôi phục niềm tin của dân chúng với đồng nội tệ trước mắt và xu hướng lên giá thực của nội tệ về lâu dài. Chính sách tài khóa phải đảm bảo cân bằng giữa mục tiêu hỗ trợ phục hồi tăng trưởng và mục tiêu duy trì một mức thâm hụt NSNN hợp lý để không ảnh hưởng đến tính bền vững của nợ công, giữa yêu cầu trợ giúp doanh nghiệp, tạo công ăn việc làm, đảm bảo an sinh xã hội và yêu cầu tập trung nguồn lực để phát triển cơ sở hạ tầng, cơ cấu lại hệ thống ngân hàng, đầu tư cho nguồn lực con người.

Việc nảy sinh các bài toán cân bằng giữa các mục tiêu và yêu cầu nêu trên cho thấy, đối với điều hành chính sách, việc xác định đường lối, chủ trương đúng mặc dù quan trọng nhưng chưa đủ. Một chính sách tốt còn phải xác định được mức độ, liều lượng chính sách. Trong năm 2017, một loạt vấn đề có tính định lượng sẽ được đặt ra như lãi suất nên giảm đến đâu, cung tiền tăng bao nhiêu, chi đầu tư phát triển ở mức nào, tỷ giá hối đoái điều chỉnh nhiều hay ít.

Tính định lượng trong điều hành chính sách còn thể hiện ở việc xác định thời điểm và thời gian thực thi chính sách. Một chính sách được ban hành quá muộn có thể làm nảy sinh những vấn đề khác, nhưng nếu được ban hành quá sớm thì lại tạo ra những biến động không cần thiết cho nền kinh tế.

Để tăng tính định lượng trong điều hành chính sách thì khi ra chính sách cần phải phân tích, lượng hóa tác động nhiều mặt của các chính sách mà việc này phụ thuộc vào năng lực phân tích, dự báo của các cơ quan hoạch định chính sách.

Thứ hai, chính sách tiền tệ và chính sách tài khóa cần phối hợp chặt chẽ.

Trong bối cảnh kinh tế thế giới còn nhiều bất định và kinh tế trong nước vẫn tiềm ẩn nguy cơ mất ổn định, đòi hỏi chính sách kinh tế vĩ mô phải linh hoạt, chủ động hơn. Tuy nhiên, yêu cầu này lại được đặt ra trong điều kiện không gian chính sách bị thu hẹp, cả đối với chính sách tiền tệ lẫn chính sách tài khóa. Đối với chính sách tiền tệ, hiện nay tỷ lệ trên GDP của tín dụng đã ở mức giới hạn, việc nói lỏng tiền tệ có thể ảnh hưởng đến mục tiêu kiềm chế lạm phát và gia tăng tỷ lệ nợ xấu. Trong khi đó, chính sách tài khóa đã bị giới hạn bởi mức nợ công như đề cập ở trên. Việc phối hợp chính sách tiền tệ và chính sách tài khóa sẽ tạo điều kiện mở rộng không gian chính sách.

Thứ ba, thực hiện đồng bộ các giải pháp.

Bất cứ sự can thiệp nào của Chính phủ cũng có thể dẫn đến những ảnh hưởng phụ không mong muốn. Do đó, các chính sách đưa ra cần phải lường trước và hạn chế được các tác dụng phụ. Chẳng hạn, chính sách cắt giảm lãi suất phải đi cùng các biện pháp nâng cao năng lực cho vay của hệ thống ngân hàng để các ngân hàng có thể tăng tín dụng cho doanh nghiệp, nếu không tín dụng sẽ thiếu hiệu quả; hay chính sách nói lỏng tài khóa phải đi cùng các biện pháp nâng cao hiệu quả của đầu tư công, hạn chế thất thoát, lãng phí...

Tài liệu tham khảo:

1. Ủy ban Giám sát tài chính quốc gia, Báo cáo tổng quan thị trường tài chính 2016;
2. Tổng cục Thống kê, Tình hình kinh tế - xã hội năm 2016;
3. www.mof.gov.vn; gso.gov.vn; chinhphu.vn.

Tiền thuế là của dân,
do dân đóng góp
để phục vụ lợi ích của nhân dân